

gor vneti le poslanci, kakor naš Pfeifer, dr. Vošnjak, grof Barbo itd. potem nemški konservativci n. pr. Karlon, Greuter itd. Liberalni poslanci pa gledajo le na koristi svoje stranke, ne pa ljudstva, kojo jih je po zmoti za poslance si izbral. Poslanci znani Seidl, mariborski Duhač, celjski Forregger koroški Petrič še gori omenjenega vprašanja niti podpisali niso. Blagor preobloženih davkeplačilcev jim deveta briga. Torej pri zopetnih volitvah: proč z njimi!

Gospodarske stvari.

Nova telegrafna tarifa.

Kedar je treba kako vest naglo, hipoma kam naznaniti, služi nam prekoristna iznajdba: brzopis, daljnopis ali telegraf. Urejeno je vse blizu tako, kakor nahajamo pri poštah. Treba je iti na telegrafno štacijo ali vsaj pismo tje poslati, ondi pisмено predložiti besede, ki bi se naj po telegrafu dalje naznanile, ter plačati primerni znesek, telegrafnino, ali telegrafno takso. V tej zadevi pa veljajo od 1. aprila t. l. naprej posebne določbe. Najvažnejše so sledeče! Od navadnih telegramov t. j. besed, katere se hočejo po telegrafu naznaniti, se računani dvojna taksa: a) glavna taksa, (Grundtaxe) v znesku 24 kr., ki se mora vselej in povsod jednaka plačati, b) besedna taksa (Worttaxe), ki znaša po 2 kr. od vsake besede. Po tem takem se plača za 1 besedo 26 kr., za 10 besed 44 kr., za 14 besed 52 kr., za 20 besed 64 kr. Do sedaj je stalo 20 besed samo 50 kr. Telegrafiranje se je tedaj znatno podražalo. Plačuje se pa le v gotovem denarju, ne pa z markami! Le tistim, ki niso doma tam, kder je telegrafna štacija, je dopuščeno v markah plačati telegram, koji po pošti odpošljejo do bližnje telegrafne štacije. Postavimo: g. A. hoče v Maribor telegrafirati, pa ima k pošti bliže, kakor k telegrafnej štaciji. Napiše tedaj pismo do telegrafnega urada in je odpošlje po pošti. V pismu nima ničesar druga zapisati, kakor razločno in jasno to, kar hoče v Maribor dati telegrafirati n. pr. Tiskarna Pajkova Marburg: župnik J. želi dve sto spominov za birmo. Za teh 11 besed je plačati: 24 kr. glavne takse, za besede $2 \times 11 = 22$ kr., skup $24 + 22 = 46$ kr. Ta znesek se lahko plača s poštними markami, ki se morajo zraven telegramovih besed na pismo pritisknoti. Sedaj se pismo dene v zavitek. Na zavitek se zapiše: Slavni telegrafni urad v J. (se zapiše ime štacijino) ter prilepi poštna marka 5 kr. Se vé, da tako kaže, če pošta takoj odhaja k bližnjem telegrafnej štaciji, kder ona pismo odda. Če pošta ni namenjena takoj odrinoti, tedaj pa bolje kaže brzega pota odposlati k telegrafnej štaciji. Toda pot zamore le v gotovini plačati 46 kr. za telegram. Opomnimo naposled, naj se za telegram odberejo le najpotrebnejše besede, da bodo potroški manjši.

Ni potrebno n. pr. telegrafirati: Slavno uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Marburgu: Častiti gospod župnik A. B. so dnes umrli, pogreb bode v četrtek. J. (ime oddajatelja telegramovega). To je odveč in bi stalo: 62 kr. Dosti je: Uredništvo Gospodar Marburg župnik J. umrl, pogreb četrtek. J. Tak telegram bi stal samo 42 kr. Torej le najpotrebnejše besede se naj postavijo v telegram, ker vsaka beseda velja 2 kr. Besede pa se vselej naj dobro in določno napišejo, da jih bode telegrafni uradnik zamogel lahko in prav brati!

Ali in zakaj je treba živini soli pokladati!

M. Po krminskih rastlinah dobiva živina nekoliko kuhinjske soli, ki je za njeno življenje potrebna. Bogate kuhinjske soli so posebno mlade zelene rastline, potem vse sorte repe, posebno pa runkelni, le malo troho soli imajo v sebi raznovrstna semena. Po tem takem se zdi, kakor da bi ne bilo potrebno živinske ali kamnene soli pokladati. To sme za resnico veljati, ako samo gledamo na to, da živina pri življenju ostane. Vse drugače pa je ta reč, ako se ne samo na življenje, ampak tudi na rejo živine oziramo. Sol namreč stori, da se prebavne tekočine obilnejše narejajo in tako vse druge redivne snovi bolj čisto prekuhajo in v kri in meso in druge telesne dele spreminjajo. Iz tega uzroka je sol posebno potrebna živini, kedar se ji težko prebavljiva krma poklada. Taka krma lahko prebavljanje moti, iz česar razne bolezni nastajajo. Zato je toraj sol živini potrebna in pokladati se ji mora v zmernih delih. Sol odvrne po tem takem marsiktero bolezen, pripomore pa tudi, da se krma kolikor mogoče prebavi in noben njeni delek v zgubo ne gre. Škodljivi učinek nezdrave ali manj tečne krme se po soli, ki prebavne organe k živejšemu delovanju spodbuja, zmanjša, se ve ve da ga popolnoma odstraniti tudi sol ne more. Posebno dobro je pa pokladanje soli pri takih krminih snovih, ki naredé, da se prebavna delavnost oslabi kakor je to pri okisani krmi, pri parenju, in pri taki krmi, ki se je sama po sebi ugrela. Ker sol na prebavne organe deluje, vzbuja tudi večo žejo živini, kar je uzrok, da živina več pije in pri kravah nareja, da imajo več mleka. Ravno zavoljo tega pa sol nareja, da živina rajši je, in zato je posebno dobro živini soli pokladati proti koncu reje za mesarja. Kajti ravno v tem času živina dostikrat veselje do žrenja zgubiva. Sol pa ne pospešuje samo prebavljanje, ampak množi tudi spreminjavo snovi, oživi kožno delavnost, je toraj tudi za rast in razvitek mladih živinčet posebno koristna. Če se pa živini preveč soli podaja, ji napravlja to lahko drisko in deluje tako škodljivo. Poprek velja pravilo, 0,8 dekagramov na 100 kilo žive teže ali $\frac{1}{4}$ lota na 100 funtov žive teže pri goveji živini je ravno prav. Kar pa je čez 1,6 dekagramov na 100 kilo ali $\frac{1}{2}$ lota na 10 funtov žive teže vsak dan, je skoraj preveč.

Kako govedo kuge varovati.

M. Za živali, ktere je goveja kuga že zgrabila, ni leka razun železa t. j. sekire. Ali proti okuženju je treba kolikor mogoče živino varovati. V tem oziru se ne more nikdar dosti ali preveč storiti. Tak pomoček je kreosotno olje. Vzame se ga 1 liter na 100 litrov vode. Vse to se zlije v posodo in dobro premeša. Brž ko se je nekoliko na dno vsedlo, se voda odcedi in ž njo živina umiva. Jeden ali dvakrat na dan se živini umije celo truplo, posebno glava in zadnji del. Z vsedinami se poškropi hlev in gnoj, da je skoz in skoz s to tekočino prevlečen. Hlevi se morajo prav snažni držati, gnoj brž izkudati in od časa do časa s kreosotovo vodo poškropiti. V korita, iz kterih se živina napaja, se dene nekoliko karbolove kisline, morda $\frac{1}{10}$ litra na 100 litrov vode. Živina se temu kmalu privadi. Kreosotno olje, karbolova kislina, to so tekočine, za katere smo še le najnovejši čas poizvedeli. Vrli učenjaki so jih zasledili in izumili, kako je mogoče nje na umetni način narejati. Dobivajo se sedaj v večjih špicerijskih štacunah, celo gotovo v apotekah.

M. Sir črvov varovati. Peprovo zrnje se stolče v moko in ta moka z vrelo vodo popari. S to vodo se sir par krat omije in črvi poginejo.

Živinska kuga je začela razsajati na Českem tako, da je živino izvažati iz Osečkega, Slančkega, Litomeričkega in Lobožičkega okraja prepovedano; jednaka prepoved velja na Štajerskem tudi za živino iz Otočaca in Like v Hrvaškej granici. Kajti tudi ondi imajo nesrečno kugo, kakor sploh v Bosni in Hercegovini, kder se skoro nič ne stori, da bi se zatrla.

Ceno konjem je za letos vojaški urad pri nakupovanju nastavlil. Konj za ježo se bo plačal po 250 fl., težek konj tovornik po 250 fl., konj za ježo v planinah in mula do 300 fl., konj za artilerijo do 350 fl., lehek konj tovornik do 150 fl.

Za seme koprivolistnega fažola se je vsled zadnjega sestavka v „Slov. Gosp.“ toliko naročnikov oglasilo, da je vse razprodano in torej vinorejska šola pri Mariboru letos nikomur več ž njim postreči ne more!

Sejmovi 8. aprila Podčetrtek, Šoštanj; 10. aprila Laško, Konjice, Koprivnica, Reichenburg, Gross-Florian na Laznici; 11. aprila Prepolje.

Dopisi.

Iz Čadrama. (Misijon.) Iz zapisnikov prejšnjega stoletja je razvidno, da v naših krajih bile so župnije silno redke, ker so duhovniki v skupnem življenju živeli in so po potrebi iz svojega navadnega sedeža v daljnih krogih pastirovanje oskrbovali. Tako je za naš celi konjiški okraj do 12. stoletja le Konjiška župnija obstajala in

l. 1173. je ustanovljena bila župnija v Tinjah, druge zdajšnje župnije pa so še le v 18. stoletju ustanovljene bile in so imele kot podružnice svoje v Konjicah stanujoče kaplane, ki so po potrebi v svoj odločeni kraj se podajali in so tam božjo službo opravljali in sv. zakramente delili. V tistih letih tudi višji pastirji niso navadno nikamor prišli, kakor v večje kraje: Celje, Konjice, Bristrico itd. ter so tam birmancev celega okraja sv. birmo delili, pri kateri priložnosti je njih dvorni kaplan pridigoval, ker še višji pastir jezika svojih podložnih vernih zastopil ni. Enake razmere vernikov do duhovnih vladarjev bile so še v 18. stoletju, ko so že naše župnije samostalne bile. Tako poroča Gorički zapisnik nadškofijskih obiskovanj, da je l. 1765. prišel nadškof Karol Mih. grof Atems v Konjice in je tam v 3 dnevih 1629 birmancev potrdil in 10 klerikom deloma nižje, deloma višje rede podelil, pri kateri priložnosti je č. g. dvorni kaplan Francišk Reiz pridigoval. Po tam končani slovesnosti se je nadškof podal v Bistrico in je v druge kraje poslal le svojih namestnikov; v Zhadrom prišel je vč. g. nadžupnik konjiški Jožef pl. Tyrenberg, ko je bil tukaj č. g. Matija Javernik, rojen Ljubljčan, župnik in č. g. Pečar kaplan. Postavljena sta bila cerkvena ključarja in vse se je najšlo v lepem redu in verni bili so z vsem lepo oskrbljeni in zadovoljni, le ključ od tabernakeljna ni bil pozlačen in to se je storiti ukazalo. — Mislili bi si lahko, da v tistih časih, ko višji pastirji s svojimi podložnimi niti govoriti niso mogli, in ko so duhovniki le redkokrat k ljudem prihajali, so katoličani v naših krajih slabo živeli, a temu ni tako, temuč ljudje so bili za dobro veliko bolj uneti, kakor dandanes in pohujšljivega življenja ni bilo pol toliko, kakor zdaj in naše župnijske rojstne knjige pričajo, da l. 1777. in 1778. med 123 krsti ni bilo nijenega nezakonskega otroka in l. 1779 med 56 bili so 3 neposta-rojeni. V poznejših letih pa, ko so nekteri le toliko v šole pogledali, da znajo za silo brati in pisati in so na kmetih si kake službe pridobili, se naselili kot krčmarji, trgovci itd. so začeli posebno v zadnjih letih prebirati nemške novine, ki so polne nevere, oni so se tega duha navzeli in so v svojem kraju postali apostoli nevere, ki zabavljajo proti cerkvi in njenim naredbam; sami ne obiskujejo božje službe in svojim to storiti branijo; sami pogosto pohujšljivo živijo in druge enako delati učijo. Proti razširjanju nevere po teh apostolih hudobije so močni jez sv. misijoni, kakor smo mi tudi v zadnjih dnevih tako pobožnost od 16.—25. t. m. po čč. oo. jezuitih Fr. Doljaku, Tom. Lemplu in Fr. Sajovicu obhajali. 16. v jutru ob 6. uri šli smo v cerkev in tam je bil nagovor misijonarjev po domačem g. župniku, v katerem se je omenilo, da, odkar naša župnija 116 let obstoji, ni bila dana farmanom priložnost v domači župniji čč. oo. misijonarjev poslušati, čeravno je tega večkrat tudi treba, ker domačih dušnih pastirjev